

Viktige hummerreservat

HUMMER

Tre år med hummerreservat langs kysten av Skagerrak viser at det er fullt mulig å bygge opp en bestand som ligger nede, om den bare får vokse i fred.

Gunn Hedberg

Hvaler

– Årets prøvofiske viste en beskjeden økning i fangstene. Det store hoppet hadde vi i fjor, sier hummerforsker Esben Moland Olsen ved Havforskningsinstituttets avdeling i Flødevigen.

Fire reservat

For tre år siden ble det etablert fire reservat langs kysten, sammen med fire kontrollfelt på vanlige hummerområder. Reservatene ble opprettet med full støtte fra både yrkes- og fritidsfiskere.

– Reservatet ved Bolærne i Vestfold ligger på topp, med Hvaler som en god nummer to, sier Olsen.

Ved prøvetrekkene i september fikk forskerne i snitt mellom seks og åtte hummer per teine og trekk ved Bolærne. Reservatet på Hvaler ga to til tre hummer per trekk, mens Flødevigen utenfor Arendal var dårligst. Bare én til to hummer i teina, en drøm for enhver hummerfisker. Det siste reservatet ligger i Risør havn, og prøvofisket der tar Tore Barstad ved Risør akvarium seg av.

Kontrollområdene

Mest interessant i denne sammenhengen er å se hvordan utviklingen har vært i kontrollområdene, der fisket er fritt

” Tidsserien er for kort og reservatene for små til å trekke noen endelige konklusjoner, men det er utrolig å se en så rask oppgang bare uttaket blir regulert.

Esben Moland Olsen

for alle. I utgangspunktet var bestanden av hummer lik både i reservatene og i kontrollområdene.

– I disse områdene har vi hatt en nedgang i fangst per teine-

FAKTA: FISKET 2010

■ Fra svenskegrensa til og med Sogn og Fjordane foregår fisket fra 1. oktober til 30. november, i resten av landet ut året.

■ Det er bare tillatt å bruke hummerteiner med to fluktåpninger på seks centimeter.

■ Minstemålet er felles for hele landet, 25 centimeter.

■ All rognhummer er fredet.

■ All redskap skal merkes med eiers navn og adresse.

Rognhummer

døgn i år, sier Olsen.

Der har Hvaler vært best, med litt mer enn en halv hummer per teinedøgn. Bolærne ligger på en halv hummer, mens Flødevigen er under.

– Tidsserien er for kort og reservatene for små til å trekke noen endelige konklusjoner, men det er utrolig å se en så rask oppgang bare uttaket blir regulert, mener Moland Olsen.

Ingen overvåking

Med unntak av feltet ved Flødevigen er det ingen som passer på at tjuvfiskere holder seg unna reservatene. Men Olsens inntrykk er at de blir respektert, selv om noen er vel glade i å fiske tett på.

Både i reservatene og i kontrollområdene fisker forskerne med teiner uten fluktåpninger, slik at hummer i alle størrelser blir registrert. Prøvofisket viste at hummer i alle størrelser øker. Særlig ved Bolærne og Hvaler er det mye hummer mellom 20 og 25 centimeter, noe som viser at oppgangen i bestanden kom før både reservat og reguleringer.

– Hummeren er mellom fem og sju år når den når lovlig størrelse for fiskerne, 25 centimeter. Det betyr at denne hummeren var i god vekst før dagens reguleringer ble innført, sier Olsen.

Disse reguleringene av hummerfisket ble innført for to år siden (se faktaboksen). Inntrykket er at de er kjent og blir fulgt av de aller fleste.

gunn.hedberg@fbfi.no
Telefon: 69 37 75 54

GAMMELT RESERVAT: Svenskene etablerte sitt første hummerreservat utenfor Lysekil på 80-tallet, og forsker Mats Ulmestrand er like fornøyd med fangstene som i de norske.

ARKIVFOTO: GUNN HEDBERG

Dobling av hummer på tre år

Fiskeribladet Fiskaren har tatt en telefonrunde langs kysten. Både yrkes- og fritidsfiskere er fornøyd med årets hummerfiske, etter en noe svak start. Men ingen er så fornøyd som Tore Barstad, ansvarlig for hummerreservatet i Risør.

– I år fikk jeg 120 hummer på ti teiner i løpet av ti døgn. Det er en dobling av resultatet fra første året, med 58 hummer i samme antall teiner, sier Barstad.

Han har ansvaret for hummerreservatet, som omfatter havneområdet i Risør. Det

første året målte hummerne i gjennomsnitt 23,5 centimeter. I år var de vokst til 29,1 centimeter i snitt.

Ett problem for reservatet er at Barstad ikke har noe kontrollområde. Dermed blir det vanskelig å sammenligne fisket i og utenfor reservatet.

Men Barstad er også hummerfisker på fritida, med sine ti lovlige teiner. Alle han har snakket med mener årets fiske ved Risør er særs godt.

Denne sesongen er det dessuten fanget to merkede hummer utenfor reservatet. Det betyr at reservatet også

Tore Barstad merker hummer i fredningsområdet i Risør

virker som et rekrutteringsområde. Hummeren kan vandre ut når det blir for trangt om plassen - til glede for dem som fisker utenfor.

Tre av fire hummer blir solgt svart

Alf Ring Kleiven har skrevet en doktoravhandling der han har beregnet det totale uttaket av hummer fra både yrkes- og fritidsfiskere. Da har han funnet ut at den urapporterte fangsten er 14 ganger høyere enn de offisielle tal-

lene. Mest oppsiktsvekkende er det at bare én av fire hummer fanget av yrkesfiskere på Sørlandet blir registrert.

– At yrkesfiskerne leverer en så liten del av fangsten hadde vi ikke forventet, sier han i et intervju på Havfors-

kningsinstituttets hjemmeside.

Kleiven har brukt mange timer i båt for å få en oversikt over fangstaktiviteten i området, avgrenset til Sørlandet. Han har fulgt en gitt gps-linje og telt alle blåser innenfor en

viss avstand til båten. Hver femte bøyes eier er kontaktet og intervjuet om antal teiner.

På det viset kunne han beregne antall redskap i sjøen de to månedene fisket varer. I tillegg har 77 sørlandske fritidsfiskere ført regnskap

over fangstene pluss telefonintervjuer. Etter å ha lagt sammen alle opplysninger har Kleiven kommet fram til at bare en liten del av fangstene blir registrert av salgslagene. Mesteparten blir omsatt utenom.